



ZAPOWIEDŹ MARSZU

Szanowni Państwo!

Obchody 161. rocznicy wybuchu Powstania Styczniowego rozpoczną się w dniu 19 stycznia 2024 roku w Szydłowcu.

Składam wyrazy uznania i wdzięczności wszystkim, dzięki którym w pamięci naszego narodu trwa przekazywane z pokolenia na pokolenie żywe wspomnienie o powstańcach styczniowych. Bardzo się cieszę, że samorządy lokalne, szkoły i przedsiębiorcy oraz środowiska patriotyczne kultywują tę piękną tradycję. Jestem mocno przekonany, że takie działania przyczyniają się do umocnienia patriotycznego etosu i ducha Polaków.

Przedsięwzięcie patriotyczne jakim jest **XVIII Marsz Szlakiem Powstańców Styczniowych 1863R** Szydłowiec – Sadek Kierz Niedźwiedzi Zbijów-Mały Mirzec organizowane w dniach 19-21 stycznia 2024 roku wkracza w decydujący moment przygotowań. Marsz szlakiem walk powstańczych z 1863 roku jest przykładem krzewienia patriotyzmu, przypomina o męstwie naszych przodków walczących o wolność Ojczyzny z carską Rosją.

Uczestnikami Marszu głównie dzieci i młodzież szkolna, strzelcy i orłęta Związku Strzeleckiego, studenci i żołnierze, wszyscy – świadomi swej przeszłości i pochodzenia, pełnowartościowi ochotnicy umocowani w polskości – gotowi by służyć Ojczyźnie.

I. Rys Historyczny

Marian Langiewicz został wyznaczony przez Komitet Centralny Narodowy na naczelnika wojennego województwa sandomierskiego. Płk Marian Melchior Langiewicz przybył z zagranicy na ziemię sandomierską w początkach stycznia 1863 roku. W Radomiu w trakcie narady wytypowano 8 miejscowości, na które zaplanowano dokonać ataku, tam mieściły się tzw. mniejsze garnizony wojsk rosyjskich: Białaczów, Bodzentyn, Iłża, Jedlnia, Łagów, Opatów, Kozienice i Szydłowiec.

W noc styczniową napadu dokonano jedynie na 3 garnizony: Bodzentyn, Jedlnię i Szydłowiec. Na Bodzentyn atak poprowadzili bracia Dawidowiczowie z Suchedniowa, na Jedlnię Narcyz Figetti z pierwszym oddziałem z Radomia natomiast atakiem na Szydłowiec dowodził pułkownik województwa sandomierskiego Marian Melchior Antoni Langiewicz (naczelnik mianowany 9 stycznia 1863 roku przez Komitet Centralny).

Naczelnik wyznaczył 3 punkty zborne: Jastrząb, Szydłówek i najważniejszy Sadek. Szydłowiec stać się miał, punktem lokalizacji późniejszego ataku sił powstańczych i uderzeniowych na miasto Radom, gdzie mieścił się tzw. „garnizon więkwszy”.

Naczelnik dysponował w Szydłowcu siłami około 300-400 ochotników. Podzielił oddział na 3 grupy. Pierwszą, dowodził kapitan August Jasiński, któremu przypadł atak na rotę żołnierzy rosyjskich rozlokowanych w domach na rynku katolickim. Drugą, Langiewicz wraz z ludźmi przybyłymi z Radomia, których przyprowadził Korycki oni mieli zająć koszary od strony Kielc. Trzecią dowodził inż. Bernard Klimaszewski z ludźmi przybyłymi z Suchedniowa, oni mieli zająć magazyn wojskowy. W Szydłowcu stacjonowały 2 kompanie (roty) pułku mohylewskiego w sumie 400 żołnierzy pod dowództwem mjr Rüdigera. Niestety, nie udało się przeprowadzić ataku z zaskoczenia. Stało się to za sprawą Żydów z Jastrzębia (Mendel Konowecki i Abram Lubelski), którzy otrzymali po 40 rs. nagrody za uprzedzenie o napadzie. Powstańcy atakując miasto nie opanowali magazynu z bronią i „efektami” wojskowymi. Uznali się zwycięzcami, oszołomieni pierwszym ogniem bojowym zaczęli fetować swój chrzest bojowy i szukać odprężenia w licznych żydowskich wyszynkach. Nieprzyjaciela ani nie zniszczono, ani nie rozbito, przy tym nie przestrzegano zasad konspiracji oraz nie ubezpieczono się. Lekkomysłnie stracono owoce zwycięstwa.

Formując oddziały i wyznaczając dowódców nie przypuszczał Langiewicz, że spóźnione przybycie na punkty koncentracji pod Szydłowcem fatalnie zaciąży nad wynikiem całej akcji. W Jastrzębiu nierozważna konspiracja Wiśniewskiego, tam zgromadzeni z okolicznych miejscowości od godzin południowych manifestując swoją siłę do powstania się sposobili. W kościele wysłuchali modlitwy za pomyślność Ojczyzny, potem śpiewali hymny patriotyczne i dziarskie. Uderzenie na Szydłowiec było zaplanowane na godzinę 24.00 dnia 22/23 stycznia. Naczelnik Langiewicz uderzył na Szydłowiec dopiero o godzinie 2,00, a w tym czasie przekazano donos. Tymczasem mjr Rüdiger nie marnował szansy i o godzinie 7,00 zaatakował miasto. Atak przyniósł mu całkowity sukces. Powstańcy zostali rozbici.

Z rąk carskich żołnierzy zamordowanych zostało 36 mieszczan za okazaną pomoc powstańcom. Jeńców, jak podał „Żurnał wojennych diestwii” rosjanie wzięli podobno około 70, przyznając się do własnych strat 4 zabitych, 10 rannych i tyluż zaginionych. Między tymi jeńcami było 40 powstańców i 30 mieszczan z Szydłowca. Zwycięzcy nie oszczędzili nawet starego proboszcza Aleksandra Malanowicza, którego pobitego nahajkami przywiązali do kibitki i popędzili wraz z jeńcami do Radomia.

Nie zrealizowawszy koncepcji koncentracji sił w Szydłowcu, Langiewicz z niewielką grupą najdzielniejszych wiarusów podążył do Wąchocka, gdzie była wyznaczona zapasowa koncentracja wojsk powstańczych.

II. Cel marszu

1. Celem Marszu jest organizowanie inicjatyw kulturalnych i patriotycznych mających na celu upamiętnienie Powstania Styczniowego, w tym: rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego, miejsca bitew i potyczek oraz grobów powstańców i mogił,

- 1) przeprowadzenie Apeli Pamięci, konkursów historycznych i marszy,
- 2) upamiętnienie bohaterów i miejsc historycznie związanych z Powstaniem Styczniowym,
- 3) prezentacja znaczenia dewizy „Gloria Victis”,
- 4) wspieranie i udział w organizowanych wydarzeniach związanych z Powstaniem Styczniowym (1863-64), zachęcanie do uczestnictwa i promocji,
- 5) współpraca z samorządami lokalnymi, szkołami, organizacjami i indywidualnymi osobami celem upamiętnienia wydarzeń związanych z Powstaniem Styczniowym,

- 6) edukacja w duchu patriotycznym dzieci i młodzieży szkolnej w oparciu o hasło BÓG – HONOR – OJCZYŻNA,
- 7) popularyzowanie wiedzy historycznej o Powstaniu Styczniowym poprzez organizację prelekcji, wystaw i konferencji,
- 8) organizowanie dla dzieci i młodzieży szkolnej konkursu historycznego nt. Powstania Styczniowego,
- 9) formowanie wzorowych postaw obywatelskich i wyrabianie zdyscyplinowanego życia w oparciu o organizację zajęć szkoleniowych,
- 10) rola i znaczenie Powstania Styczniowego dla polskiej tradycji i narodowego dziedzictwa oraz przywiązania Polaków do idei wolności i niepodległości.

III. Założenia programowe marszu

Zapoznanie uczestników Marszu z przyczynami wybuchu i przebiegiem Powstania Styczniowego, jego Dyktatorami i Dowódcami, przebiegiem bitew, losami powstańców, ich rodzin i majątku.

1. Uczestnictwo w Marszu odbywać się będzie na płaszczyznach: edukacyjno wychowawczej, patriotyczno-obywatelskiej, sportowo-obronnej.
2. Metody pracy tj. elementy wykładu, dyskusja, scenki historyczne.
3. Formy pracy: grupowa, indywidualna.
4. Ewaluacja:
 - sprawdzenie realizacji programu marszu na podstawie udziału i zachowań uczestników;
 - stan zaangażowania i dyscypliny, stan świadomości, odpowiedzialności i aktywności;
 - osobista umiejętność krytycznego spojrzenia na wykonanie zadania.

IV Przebieg i sposób realizacji marszu

1. Marsz odbywa się w oparciu o Regulamin Marszu, który jest podstawą prowadzenia wszelkich działań organizacyjnych podejmowanych w czasie jego trwania.
2. Realizacja marszu odbywa się na historycznej trasie działań płk Mariana Langiewicza z Szydłowca przez Sadek, Kierz Niedźwiedzi, Zbijów Mały do Mirca.
3. Przebieg i zabezpieczenie marszu.
 - marsz odbywa się w zwartej kolumnie marszowej;
 - kolumna może tworzyć 10 osobowe grupy ze względów na bezpieczeństwo lub wg potrzeb i uzgodnień;
 - trasa marszu została uzgodniona.
4. Bazę noclegową zapewnia organizator, do niego należy również, przygotowanie pomieszczeń noclegowych.
5. Uczestnicy marszu zobowiązani są do przestrzegania porządku w miejscach pobytu i noclegu oraz zadbanie o użyzione mienie.
6. Wyżywienie uczestnikom zapewnia Organizator: w piątek kolację, w sobotę cztery gorące posiłki, w niedzielę śniadanie oraz obiad w Starachowicach.
7. Organizator zapewnia uczestnikom ubezpieczenie i nieodpłatny transport bagaży na trasie Szydłowiec-Mirzec oraz powrót do Skarżyska Kamiennej i Radomia autokarem lub busem.

Organizator Marszu:

Związek Strzelecki
ul. Rynek 15
26-610 RADOM

Komendantem Marszu jest Roman Burek

Mail: komendant@związek-strzelecki.pl, Tel. 604219765